

Bruselj, 9. oktober 2020
(OR. en)

11717/2/20
REV 2

SOC 607

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	11087/20
Zadeva:	Človekove pravice, participacija in dobro počutje starejših v dobi digitalizacije sklepi Sveta (9. september)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o človekovih pravicah, participaciji in dobrem počutju starejših v dobi digitalizacije, ki jih je Svet odobril po pisnem postopku, končanem 9. oktobra 2020.

Človekove pravice, participacija in dobro počutje starejših v dobi digitalizacije

sklepi Sveta

OB OPOZARJANJU NA NASLEDNJE:

1. Evropska unija se je zavezala ohranjanju človekovih pravic, ki so nedeljive in pripadajo vsem ljudem, ne glede na starost, med drugim s sprejetjem Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti njenih členov 25, 21, 34 in 35.
2. Evropski steber človekovih pravic je med drugim izpostavil načela v zvezi z boljšimi življenjskimi razmerami za vse ljudi, ne glede na njihovo starost, in zlasti pravico do izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja (1. načelo), ki je navedena tudi v ciljih trajnostnega razvoja Združenih narodov; pravico do enakega obravnavanja in enakih možnosti v zvezi z zaposlovanjem, socialno zaščito, izobraževanjem ter dostopom do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti (3. načelo); pravico do ustrezne socialne zaščite (12. načelo); pravico do primerne minimalnega dohodka (14. načelo); pravico upokojenih delavcev in samozaposlenih do pokojnine, ki ustreza njihovim prispevkom, enake možnosti žensk in moških za pridobitev pokojninskih pravic, pravico do sredstev, ki zagotavljajo dostojno življenje (15. načelo); pravico do pravočasnega dostopa do cenovno dostopnega in kakovostnega preventivnega in kurativnega zdravstvenega varstva (16. načelo); pravico do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev dolgotrajne oskrbe, zlasti oskrbe na domu in skupnostnih storitev (18. načelo), ter pravico do dostopa do osnovnih storitev, vključno z digitalno komunikacijo (20. načelo).

3. Evropska unija in njene države članice so zavezane zadevnim mednarodnim pogodbam na področju človekovih pravic (MPDPP¹, MPESKP², CERD³, CEDAW⁴, MKPM⁵, MKPI⁶, EKČP⁷), ki veljajo za vse, ne glede na starost.
4. Države članice Evropske unije so se v okviru Združenih narodov med drugim dogovorile o načelih Združenih narodov za starejše (1991), Madridskem mednarodnem akcijskem načrtu o staranju (2002) in regionalni izvedbeni strategiji za Evropo (2002) ter lizbonski ministrski deklaraciji (2017).
5. Svet se je v sklepih o „ekonomiji blaginje“ (2019) politično zavezal spodbujanju vseživljenjskega učenja in zagotavljanju prednosti digitalizacije za vse. Svet je v svojih sklepih „Demografski izzivi – pot naprej“ (2020) ponovno poudaril svojo politično zavezanost spodbujanju vseživljenjskega učenja, pri čemer se je osredotočil tudi na znanja in spretnosti, ki so potrebni v digitaliziranem svetu, na zdravo in aktivno staranje ter na ozaveščanje o pravicah starejših. V programu znanj in spretnosti Evropske komisije (2020) je nadalje poudarjen pomen doseganja vseživljenjskega učenja za vse pri soočanju s pandemijo covid-19 in blažitvi njenih posledic. Svet je v sklepih „Odpravljanje revščine in socialne izključenosti: celostni pristop“ (2016) pozval k izvajanju ukrepov proti socialni izključenosti, vključno z ukrepi, namenjenimi starejšim.

¹ Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah.

² Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah.

³ Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije.

⁴ Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk.

⁵ Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.

⁶ Konvencija o pravicah invalidov (EU je pogodbenica te konvencije).

⁷ Evropska konvencija o človekovih pravicah.

6. Poročilo Evropske komisije o vplivu demografskih sprememb⁸ opredeljuje daljšo pričakovano življenjsko dobo kot pomemben razvoj v Uniji in izpostavlja, da je pričakovana življenjska doba žensk ob rojstvu za 5,5 leta daljša od življenjske dobe moških; starejši so najhitreje rastoča starostna skupina. Daljša pričakovana življenjska doba je povezana s podaljšanjem let dobrega zdravja. Ta starostna skupina je zaradi različnih življenjskih okoliščin zelo raznolika in je pogosto izjemno samodoločena. V poročilu je navedena medsebojna povezava med ukrepanjem v zvezi z demografskimi spremembami in okrevanjem po pandemiji covid-19, v njem pa so obravnavana vprašanja, kot so osamljenost, družbena izolacija ter zagotavljanje dostopa do osnovnih storitev in infrastrukture.
7. Poročilo o ustreznosti pokojnin, ki sta ga skupaj pripravila Evropska komisija in Odbor za socialno zaščito, poudarja, da so ustrezni in vzdržni sistemi socialne zaščite ključnega pomena za starejše⁹. Poročilo o dolgotrajni oskrbi, ki sta ga pripravila skupaj, poleg tega ugotavlja, da je treba starejšim zagotoviti dostop do kakovostnih storitev oskrbe.
8. Digitalizacija prinaša priložnosti in izzive za vse družbene skupine, tudi za starejše. Digitalizacija je imela pomembno vlogo pri doseganju starejših med krizo zaradi covid-19. Poročilo neodvisnega strokovnjaka Združenih narodov o uživanju vseh človekovih pravic starejših (2017), ki obravnava vpliv robotike, osredotočene na človeka, in avtomatizacije na pravice starejših, izpostavlja dejstvo, da lahko robotika privede do pomembnega napredka za samostojnost in dejavno participacijo starejših. Vendar lahko tehnološki napredek in digitalizacija ogrozita osebne pravice, kot je pravica do zasebnosti. Poleg tega postaja digitalna pismenost v vse bolj digitaliziranem svetu pomembnejša. Glede na poročilo lahko digitalizacija poveča neenakosti in/ali izključi nekatere skupine, ki imajo omejen dostop do digitalne tehnologije ali ga nimajo; uporaba podporne tehnologije in robotike pri oskrbi starejših lahko ogrozi dostojanstvo uporabnika.

⁸ Poročilo Evropske komisije o vplivu demografskih sprememb (junij 2020), dok. 8991/20.

⁹ Poročilo o ustreznosti pokojnin za leto 2018: sedanja in prihodnja ustreznost prihodkov v starosti v EU, del I, dok. 9523/18 + ADD 1 + ADD 2.

9. Digitalni razkorak med generacijami je velik in se s starostjo povečuje. Raziskava o temeljnih pravicah iz leta 2019¹⁰ kaže, da vsaka peta oseba v Uniji (20 %), stara 75 let in več, vsaj občasno uporablja internet, v primerjavi z 98 % mladih, starih od 16 do 29 let. Raziskava Agencije za temeljne pravice¹¹ opozarja tudi na vrzel pri uporabi interneta za dostop do storitev, saj starejši manj uporabljajo internet za spletno bančništvo in spletno nakupovanje (46 % ljudi, starih 75 let in več, vsaj občasno kupuje prek spleta, v primerjavi z 81 % ljudi, starih od 16 do 29 let). Raziskava ugotavlja, da sta glavni oviri za starejše pri uporabi interneta pomanjkanje dostopa do internetnih storitev ter pomanjkanje potrebnih znanj in spretnosti.
10. Eurostatovi podatki¹² kažejo, da se vrzel pri dostopu do sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter njihovi uporabi med starostnimi skupinami zmanjšuje. Hkrati pa nakazujejo, da obstaja razlika pri uporabi digitalnih tehnologij med starejšimi moškimi in starejšimi ženskami. Zaradi razlik v participaciji žensk in moških na trgu dela ter poklicnih odločitev se zdi, da so starejši moški bolj odprti za digitalne tehnologije kot ženske.

OB UPOŠTEVANJU NASLEDNJEGA:

11. Evropska unija je v lizbonski strategiji določila cilje v zvezi z življenjskimi razmerami starejših v okviru razsežnosti „vključujoča rast“, DA je cilj strategije Evropa 2020 na področju zaposlovanja izrecno osredotočen na starejše delavce IN DA se je Komisija v Evropski platformi za boj proti revščini in socialni izključenosti zavezala, da bo ocenila, ali so sistemi socialne varnosti ustrezni in trajnostni ter kako izboljšati dostop do zdravstvenih in socialnih sistemov ter sistemov dolgoročne oskrbe.

¹⁰ Agencija Evropske unije za temeljne pravice, *What do Fundamental Rights Mean for People in the EU* (Kaj temeljne pravice pomenijo za ljudi v EU), Luxembourg 2020, Agencija EU za temeljne pravice – raziskava o temeljnih pravicah.

¹¹ Povzetek te raziskave o „starejših in digitalizaciji“ naj bi bil dostopen do konca septembra 2020; celotni podatki raziskave bodo objavljeni pozneje letos na spletu.

¹² Eurostat, *Ageing Europe. Looking at the lives of older people in the EU* (Starajoča se Evropa. Pogled na življenje starejših v EU), 2019, str. 134.

12. Svet je v svojih „sklepih o aktivnem staranju“ (2010) pozval k „evropskemu letu aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami 2012“ ter leta 2012 potrdil „načela aktivnega staranja“. Svetovna zdravstvena organizacija je leta 2020–2030 razglasila za „desetletje zdravega staranja“.
13. Svet je v svojih „sklepih o podpori bolnikom z demenco: boljše zdravstvene politike in prakse“ (2015) Evropsko komisijo in države članice pozval, naj okrepijo pravice bolnikov z demenco in ljudem omogočijo dostojanstveno staranje.
14. Ministri in ministrice so na četrti ministrski konferenci UN/ECE o staranju v lizbonski deklaraciji pozvali k „Trajnostni družbi za vse starosti: izkoriščanje potenciala daljšega življenja“ ter se zavezali, da bodo podpirali dostop do vseživljenjskega učenja in njegovo podaljšanje ter razvoj znanj in spretnosti kot pogoj za uspešno življenje v vseh starostih; izobraževanje, socialna participacija in vseživljenjsko učenje – poleg neposredne uporabe znanja in spretnosti za poklicne namene – vodijo k boljši kakovosti in uživanju življenja, spodbujajo starejše k aktivnemu vključevanju v družbeno, kulturno in politično življenje ter spodbujajo interakcijo in solidarnost med generacijami.
15. Leta 2010 je bila z resolucijo Generalne skupščine ZN 65/182 ustanovljena „Odprta delovna skupina Združenih narodov za staranje“, katere naloga je okrepiti varstvo človekovih pravic starejših s preučitvijo obstoječega mednarodnega okvira v zvezi s človekovimi pravicami starejših, da bi opredelili morebitne vrzeli in določili, kako jih je mogoče čim bolj učinkovito odpraviti, po potrebi vključno z oceno izvedljivosti nadaljnjih instrumentov in ukrepov; Svet Združenih narodov za človekove pravice se je leta 2014 odločil, da imenuje neodvisnega strokovnjaka za uživanje vseh človekovih pravic starejših in se seznanil z njegovimi priporočili.

OB PRIZNAVANJU NASLEDNJEGA:

16. Vse človekove pravice in temeljne svoboščine, kot so zapisane v pogodbah o človekovih pravicah, so univerzalne, nedeljive, neodvisne in medsebojno povezane; za starejše ženske in moške veljajo enako kot za vse ljudi in jih je treba brez izjeme zagotoviti tudi starejšim. To vključuje zlasti temeljno pravico do enakega obravnavanja – ne glede na starost – zlasti v zvezi z varstvom in zagotavljanjem podpore tistim, ki jo potrebujejo. To velja tudi med zdravstvenimi krizami, kot je pandemija covid-19, med katerimi je dostop do cenovno dostopnega in kakovostnega zdravstvenega varstva bistvenega pomena.
17. Starejši so s solidarnostjo znatno prispevali k delovanju svobodnih in demokratičnih družb in to še naprej počnejo. Glede na publikacijo Eurostata „Ageing Europe“ (Starajoča se Evropa) starejši namenjajo veliko časa neplačanemu delu. Več kot petina starejših, starih od 65 do 74 let, sodeluje pri formalnem prostovoljstvu. Osebe, stare 75 let in več, so še naprej zelo dejavne, če jim zdravje to omogoča. Poleg tega zlasti starejše ženske opravljajo neplačano skrbstveno delo, predvsem v svojih družinah, saj skrbijo bodisi za svoje partnerje bodisi za otroke, s čimer podpirajo generacijo srednjih let pri usklajevanju poklicnega in družinskega življenja. Med pandemijo covid-19 so starejši prevzeli naloge za skupnost, bodisi z vrnitvijo iz upokojitve kot zdravstveno ali negovalno osebje bodisi s prostovoljnimi storitvami za razbremenitev drugih v vsakdanjem življenju.
18. V nekaterih državah članicah se je participacija starejših na trgu dela povečala z različnimi ukrepi, kot so podaljševanje delovne dobe, sprejemanje prostovoljnih odločitev o podaljšanju upokojitvene starosti, prizadevanje za aktivno in zdravo staranje, izboljšanje dostopnosti ter razumna prilagoditev ali omogočanje prožnih in postopnih prehodov v upokojitev.

19. V skladu z bilteni Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA) in poročili Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni (ECDC)¹³ so ukrepi, sprejeti za zajezitev pandemije covid-19, starejše prizadeli bolj kot druge. Zaradi višje starosti in razširjenosti pridruženih zdravstvenih težav je zanje tveganje resnih zdravstvenih zapletov zaradi okužbe večje. Ukrepi, sprejeti za zajezitev pandemije, kot so pravila o omejevanju socialnih stikov, ukrepi omejevanja gibanja, zapiranje institucij itd., v veliki meri vplivajo na starejše. Ljudem, ki živijo v domovih za oskrbo, od katerih je večina starejših ter imajo zdravstvene potrebe in/ali invalidnosti, med drugim niso bili ali še vedno niso dovoljeni obiski, vključno sorodnikov. Poleg tega so jih prizadele omejitve zaradi pomanjkanja osebja. Starejši, ki živijo sami, se zaradi ukrepov omejevanja gibanja in drugih ukrepov soočajo s težavami pri vsakodnevnih opravilih. Zmanjšana sta tudi zagotavljanje zdravstvenih storitev, ki niso povezane s covidom-19, in ambulantna oskrba. Zlasti zelo stare osebe pogosto nimajo dostopa do digitalne komunikacije in v njej ne sodelujejo, zaradi česar se soočajo z dodatnimi omejitvami glede dostopa do informacij, družbene interakcije in participacije.
20. Starejši imajo pravico do vsestranske participacije v javnem, družbenem in kulturnem življenju ter pri izobraževanju, nadaljnjem usposabljanju in vseživljenjskem učenju. Digitalna dejavnost vse bolj zagotavlja dejavno družbeno, kulturno in gospodarsko participacijo in vključevanje ter pomaga preprečevati socialno izolacijo, ne le v času pandemije. Za nekatere starejše je lahko digitalizacija tudi ovira. Zato je treba izboljšati digitalna znanja in spretnosti ter dostopnost digitalnih storitev.

¹³ Agencija Evropske unije za temeljne pravice, Coronavirus pandemic in the EU – Fundamental Rights Implications – Bulletin 3 (Pandemija koronavirusa v EU – posledice za temeljne pravice – Bilten 3), Luxembourg 2020, <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-june-1>, ter Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni, <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19-pandemic>.

OB POZDRAVLJANJU DEJSTVA, DA

21. Države članice so dosegle opazen napredek na nacionalni, regionalni in lokalni ravni pri izvajanju desetih zavez UN/ECE RIS/MIPAA¹⁴, v katerih se med drugim poziva k odpravi diskriminacije na podlagi starosti ter zanemarjanja, zlorabe in nasilja nad starejšimi.
22. Vse države članice in EU morajo kot pogodbenice Konvencije o pravicah invalidov v okviru svojih pristojnosti zagotoviti, da vsi ukrepi, povezani z odločanjem in pravno sposobnostjo starejših invalidov (vključno z morebitnimi omejitvami, ki so morda potrebne za njihovo zaščito), vključujejo ustrezne in učinkovite zaščitne programe za preprečevanje zlorab;

SVET EVROPSKE UNIJE –

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ NA SVOJIH PODROČJIH PRISTOJNOSTI IN NA USTREZNIH RAVNEH, UPOŠTEVAJOČ NAČELO SUBSIDIARNOSTI:

23. ZAVZAMEJO pristop k staranju, ki temelji na starostni integraciji, vključno s pristopom, ki temelji na pravicah in v katerem je upoštevan življenjski cikel, pri tem pa upoštevajo razlike med ženskami in moškimi; na primer s spodbujanjem pozitivnega komuniciranja o staranju in upodabljanja staranja, poudarkom na priložnostih in izzivih staranja, pa tudi s priznavanjem, da so med starejšimi velike razlike, in boljšim razumevanjem tega, kako starejši prispevajo k socialni koheziji in gospodarstvu;
24. pri oblikovanju strategij za izhod iz pandemije covida-19 UPOŠTEVAJO pristop, ki temelji na pravicah;

¹⁴ Regionalna strategija izvajanja Madridskega mednarodnega akcijskega načrta o staranju za regijo UN/ECE.

25. UPOŠTEVAJO, da se življenjske razmere starejših razlikujejo in so odvisne od različnih okoliščin in dejavnikov, kar je treba upoštevati pri oblikovanju učinkovitih politik, ki neposredno ali posredno vplivajo na starejše;
26. OKREPIJO socialno vključevanje in solidarnost med generacijami ter staranje VKLJUČIJO v vsa področja politik, da bi se lahko družbe in gospodarstva ustrezno prilagodila demografskim spremembam ter posledično razvile družbe, v katerih bodo upoštevane potrebe in interesi ljudi vseh starosti;
27. mlajše generacije OZAVEŠČAJO o dragocenem prispevku starejših k družbi ter na ta način krepijo medgeneracijske vezi in odpravljajo starizem;
28. starejše osebe, zlasti starejše ženske, AKTIVNO VKLJUČIJO v vse procese odločanja, ki vplivajo na njihovo življenje, ter URAVNOTEŽIJO koristi in tveganja, ki jih imajo te odločitve za posameznike, pri tem pa dosledno spoštujejo pravice in participacijo starejših, upoštevajoč ustrezno ravnovesje in solidarnost med generacijami;
29. po potrebi ŠE NAPREJ RAZVIJAJO mehanizme za sodelovanje civilne družbe pri odločanju v zvezi s starejšimi v digitalnem svetu;
30. ZAGOTOVIJO, da bodo zaščitni ukrepi, ki so potrebni v času zdravstvenih kriz, sorazmerni, kolikor vplivajo na pravice, interese in dobro počutje starejših, zlasti na njihovo psihološko zdravje in kakovost življenja;
31. vsem starejšim ZAGOTOVIJO ustrezno socialno zaščito, pri tem pa posebno pozornost namenijo najbolj ranljivim skupinam, da bi med drugim preprečili revščino med starejšimi;
32. PROMOVIRAJO aktivno in zdravo staranje – tudi z izkoriščanjem pozitivnega učinka, ki ga ima digitalna tehnologija v javnih storitvah, npr. zdravstvenih in socialnih storitvah – in daljše delovno življenje, na primer z omogočanjem prostovoljne pozne upokojitve ter prožnimi in postopnimi prehodi v upokožitev;

33. **PODPIRAJO** in **KREPIJO** različne oblike izobraževanja in usposabljanja, priložnosti za vseživljenjsko učenje ter razvoj znanj in spretnosti, tudi tehnoloških in digitalnih znanj in spretnosti, ki so zelo pomembne za udeležbo v digitalnem svetu in družbenem življenju ter bi jih bilo treba izkoristiti tudi za odpravo digitalnega razkoraka med ženskami in moškimi;
34. **POSKRBIJO**, da bodo rezultat digitalizacije, zlasti v javnih storitvah, kot so zdravstvene in socialne storitve ter storitve dolgotrajne oskrbe, lahko dostopne in uporabniku prijazne storitve s čim manj ovirami, hkrati pa še naprej zagotavljajo nedigitalne storitve. Posebno pozornost je treba nameniti pravicam – tudi pravicam do varstva podatkov – in potrebam starejših, vključno s starejšimi invalidi. Cilj je zlasti:
- a) **PRISPEVATI** k zmanjšanju družbene izoliranosti z visokokakovostnimi in dostopnimi oblikami digitalne komunikacije, ki jih je lahko uporabljati;
 - b) po možnosti **OLAJŠATI** enostaven spletni dostop do najrazličnejše kulturne, izobraževalne in učne ponudbe, kot so knjižnice, seminarji, različni tečaji, vključno z jezikovnimi tečaji, da bi bila ta dostopnejša za invalide, ki so pogosto starejši;
 - c) **OMOGOČITI** udeležbo na družbenih, izobraževalnih in kulturnih dogodkih na daljavo;
 - d) **OMOGOČITI** udeležbo pri političnem odločanju, vključno z volitvami, če so organizirane digitalno;
 - e) **PODPRETI** starejše pri pridobivanju digitalnih znanj in spretnosti, vključno z varno in odgovorno uporabo digitalnih tehnologij, s pobudami za vseživljenjsko učenje, posebej prilagojenimi ciljni skupini;
 - f) z dostopnimi digitalnimi produkti in infrastrukturo **POMAGATI** starejšim pri vsakodnevnih opravilih in situacijah, kot so nakupovanje, komuniciranje in ohranjanje stikov s prijatelji ter družinska in socialna interakcija, in jih **OPOLNOMOČITI**;

- g) z zagotavljanjem varnega dostopa do e-trgovanja in spletnega bančništva ter z izboljšanjem znanja starejših o pravicah potrošnikov, zlasti pri e-trgovanju, ŠE IZBOLJŠATI ekonomsko participacijo;
 - h) OMOGOČITI in POENOSTAVITI telemedicinske storitve ter uporabo digitalnih orodij, povezanih z zdravjem, kot dodatno možnost za ljudi vseh starosti, posledično še zmanjšati tveganje okužb, ki so posledica neposrednega stika z bolnimi osebami v čakalnicah, ter olajšati dostop do zdravniškega in socialnega svetovanja;
 - i) OBRAVNAVATI izzive, ki so posledica vse večjega povpraševanja po dolgotrajni oskrbi zaradi staranja, ter PREUČITI, kako bi lahko digitalizacijo in tehnologijo na področju socialnega varstva bolje vključili v storitve oskrbe, da bi izboljšali dostopnost in zagotavljanje storitev, kot je oskrba na daljavo, v ta proces pa bi bilo treba vključiti zadevne deležnike, paciente, pa tudi socialne partnerje;
 - j) ZAGOTOVITI, da imajo vse naprave za sledenje, ki se uporabljajo med zdravstvenimi krizami, čim manj ovir, da so dostopne in enostavne za uporabo ter v skladu s predpisi o varstvu podatkov, ter da jih je zato mogoče zlahka upravljati, da ne bi nesorazmerno ogrozili svobode gibanja nekaterih starostnih skupin;
 - k) ZAGOTOVITI pregledne javne storitve, da se zagotovi odpornejša in digitalna prihodnost v korist starejših;
35. PREUČIJO, kako bi lahko koristi pametnega prostorskega načrtovanja v mestih in na podeželju, javnih mobilnostnih infrastruktur in pametnih domov prispevale k večji udeležbi starejših v družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju, vključno s starejšimi invalidi, ter ponudile nove modele pozitivnega staranja, hkrati pa starejšim omogočile, da ohranijo samostojnost, dobro počutje in višjo kakovost življenja;

36. SI PRIZADEVAJO ZAGOTOVITI, da bo digitalizacija vključujoč proces, ki bo omogočil boljši dostop do storitev, in da se bo evropski akt o dostopnosti¹⁵ dosledno in pravočasno izvajal, ter SPREJMEJO DRUGE UKREPE, da bo digitalizacija dostopna vsem;
37. z alternativnimi načini ZAGOTOVIJO, da bodo tisti, ki ne morejo v celoti uporabljati digitalnih tehnologij, uživali enake pravice kot druge skupine prebivalstva;
38. pri nadaljnjem oblikovanju politik v zvezi s pravicami starejših UPOŠTEVAJO razprave s skupne konference mreže neprofitnih organizacij Age Platform Europe, BAGSO¹⁶ in nemškega predsedstva;
39. v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic ZAGOTOVIJO pravico do zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, vključno z enakopravnim dostopom do zdravstvenega varstva, ki temelji na informirani in izrecni privolitvi, ter se pri odločanju o zdravstvenih zadevah OPREJO na etična načela, ki poudarjajo neodtujljivo človekovo dostojanstvo, varstvo človekovih pravic, enakost spolov in doseganje najvišjega standarda dobrega počutja, pa tudi na doseganje najvišje možne kakovosti življenja. Merila, kot je starost, ne bi smela biti edini odločilni dejavnik za dostop do zdravstvenih storitev ali njihovo nadaljnje zagotavljanje, temveč bi se morala uporabljati le v povezavi s klinično oceno zdravstvenega stanja posameznega pacienta;
40. sredstva EU, zlasti iz Evropskega socialnega sklada ter ukrepov regionalne in strukturne politike, UPORABIJO za spodbujanje aktivnega in neodvisnega staranja v smislu vseživljenjske udeležbe, zlasti v digitalnem svetu, in podpiranje samostojnosti starejših, na primer z izboljšanjem cenovno dostopnih kakovostnih socialnih storitev in infrastrukture ter s podpiranjem zadevnih deležnikov, vključno z lokalnimi in regionalnimi javnimi akterji in organizacijami civilne družbe, ki so odgovorni za izvajanje teh ukrepov tam, kjer živijo starejši;

¹⁵ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70–115).

¹⁶ Bundesarbeitsgemeinschaft der Seniorenorganisationen (nemško Zvezno združenje seniorskih organizacij).

41. relevantne primerljive podatke o pravicah in položaju starejših, razčlenjene po spolu, kot je Eurostatova podatkovna zbirka in analiza „Starajoča se Evropa“, UPOŠTEVAJO pri oblikovanju prihodnjih ukrepov politike; ter
42. ŠE NAPREJ DEJAVNO SODELUJEJO na sejah Odprte delovne skupine ZN za staranje (OEWG-A) in v procesu v okviru Ekonomske komisije ZN za Evropo (UN/ECE); v zunanji politiki EU na tem področju VEČJO POZORNOST NAMENIJO pristopu, ki temelji na človekovih pravicah;

POZIVA EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

43. RAZMISLI o tem, da bi eno poglavje v svoji „zeleni knjigi o staranju“ posvetila pravicam starejših, vključno s starejšimi invalidi, s posebnim poudarkom na zagotavljanju čim večje samostojnosti starejših in participacije v družbi, upoštevajoč vidike enakosti spolov, pri tem pa posebno pozornost namenila starejšim ženskam; SE OSREDOTOČI na staranje kot priložnost za družbo in na to, kako bi lahko na tej podlagi utemeljili vse nadaljnje ukrepe politike na tem področju;
44. ŠE NAPREJ PODPIRA države članice pri ukrepih za preprečevanje kroničnih bolezni, promoviranje zdravja, obravnavo invalidnosti in boljše oblikovanje dolgoročnih politik zdravstvenega varstva, s poudarkom na digitalizaciji, pa tudi za opolnomočenje starejših, da bi uporabljali digitalne tehnologije za boljše neodvisno spremljanje svojega zdravja;
45. ŠE NAPREJ zbirajo podatke prek Eurostata, ter pri tem zagotavljajo primerljive in razčlenjene podatke za celotno Unijo, kot je Eurostatova analiza „Starajoča se Evropa“, in na tej podlagi oblikujejo prihodnje politike;

46. PREUČI MOŽNOST VZPOSTAVITVE digitalne platforme o participaciji in prostovoljstvu po koncu delovnega življenja, ki bi jo bilo mogoče povezati z obstoječimi projekti za spodbujanje evropske državljanske udeležbe. Ta platforma bi bila lahko vir informacij za starejše in jih spodbudila k temu, da bi se s svojim pridobljenim znanjem, spretnostmi in sposobnostmi vključili v čezmejno prostovoljno delo. Poleg tega bi lahko lokalne organe in druge akterje obveščala o strategijah in projektih za vključevanje starejših v prostovoljno delo, zainteresirani pa bi lahko na njej dobili informacije o priložnostih za prostovoljstvo.
47. prek prostovoljskih dejavnosti SPODBUJAJO nadaljnje medgeneracijske izmenjave, ki so za mlade lahko priložnost, da podpirajo starejše in z njimi navežejo stik, tudi z nadgradnjo ustreznih programov EU, kot je Evropska solidarnostna enota, ki mladim omogoča, da dajo pomemben prispevek družbi, obenem pa pridobivajo koristne kompetence ter znanja in spretnosti za osebni in poklicni razvoj;
48. RAZMISLI o tem, da bi v akcijskem načrtu za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, ki ga je napovedala za leto 2021, starejšim namenila posebno poglavje, v katerem bi ocenila, kako naj bi zasnovali ukrepe na ravni EU, da bi dosegli in povečali avtonomijo starejših v času digitalizacije ter spodbudili starejše k aktivnemu življenju in sooblikovanju družbe in posledično izboljšali njihovo dobro počutje. To bi moralo vključevati ukrepe za krepitev participacije v demokratičnih procesih in druge ustrezne ukrepe iz odstavka 34. To oceno bi lahko uporabile Komisija, države članice in sodelujoče organizacije ter
49. skupaj z Odborom za socialno zaščito na podlagi poročil o ustreznosti pokojnin ŠE NAPREJ IZVAJA primerjalno analizo vzdržnosti in ustreznosti pokojninskih sistemov v EU;

POZIVA AGENCIJO ZA TEMELJNE PRAVICE, NAJ:

50. PREUČI, kako digitalizacija vpliva na temeljne pravice, dejavno udeležbo in dobro počutje starejših; ter
51. v okviru podskupine za podatke o enakosti (skupina EU na visoki ravni za nediskriminacijo, enakost in raznolikost) državam članicam POSREDUJE informacije in strokovno znanje o zbiranju razčlenjenih podatkov, ki pojasnjujejo neenakosti, povezane s starostjo, vključno s porazdelitvijo podatkov glede na socialno-ekonomsko ozadje.

POZIVA ODBOR ZA SOCIALNO ZAŠČITO, NAJ

52. v svoje razprave o področjih politike, ki so v njegovi pristojnosti, ŠE NAPREJ VKLJUČUJE pristop, v katerem je upoštevan življenjski cikel;
53. ŠE NAPREJ PROMOVIRA vzajemno učenje in izmenjave najboljših praks o tem, kako se bolje odzivati na potrebe ter zagotoviti dobro počutje in dostojno življenje starejših ter njihov dostop do digitalnega sveta; ter
54. v sodelovanju s Komisijo NADALJUJE DELO v zvezi z mehanizmom za spremljanje izvajanja Priporočila o dostopu delavcev in samozaposlenih oseb do socialne zaščite.